

ACC. N:R. 5863

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Oluf Larsson*
Härad: *V. Göinge* Adress: *Väljö*
Socken: *Verum.* Berättat av: *Lamma Jönsson*
Uppteckningsår: *1938.* Född år *1868* i *Verum.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Drickaberedning.

(3 sid.)

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5863

Landskap: Skåne Upptecknat av: A. Rahaberg
Härad: V. Göinge Adress: Ekely.
Socken: Verum Berättat av: Hanna Jönsson
Uppteckningsår: 1938. Född år 1868 i Verum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Beredning av dricka.

Lagesmannen gav upp-
tecknaren följande beskrivning
på drickaberedning. Samma me-
tod hade använts i hennes hem
och av hennes föräldrar.

Man mälte först malten
(korn). Därefter maldes mal-
ten på en handkvävar. Om kväl-
en innan man skulle brygga
drickan, skulle man mälta mal-
ten genom en trälåva (kall)
på. Dagen efter kokte man

ACC. N:R. 5863

Landskap: Skåne
 Härad: V. Göinge
 Socken: Verum
 Uppteckningsår: 1938.

Upptecknat av: A. Kahaberg
 Adress: Ekeby.
 Berättat av: Hanna Jönsson
 Född år 1868 i Verum

L
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

vatten och slog på sin lagans skye-
 ka. De två skulle stå i 3 à 4 linor.
 Så skulle det klaras. Då hade man
 halm i en balja med hål i. Pochäl-
 dare under baljan. Öppstannare
 ungefär mitt i baljan. Mäskan
 stannade nu kvar i halmen och
 blev brönmät. Tills drickat såte
 man sedan lagom varm jäst.
 Man använde drickajäst, som sprä-
 rades från bryggd till bryggd.

Sedan stod drickat och jäste
 över natten. Därefter kylades det.
 Jästen hade då stannat kvar

Skriv endast på denna sida!

Bild 2.

ACC. N:R. 5863

Landskap: Skåne
 Härad: V. Göinge
 Socken: Verum
 Uppteckningsår: 1938.

Upptecknat av: A. Kahrberg
 Adress: Ekeby.
 Berättat av: Hanna Jönsson
 Född år 1868 i Verum

3
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

på båtinen. Sedan dröckat så var
 färdigt hölldes det på en grund
 "eggetabbing".

När man mätte malten, hade
 man 5 skäppor korn och 1 skäppa
 ru (råg).

Sid 3

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5863

Landskap: Skåne Upptecknat av: Ny Ekström
Härad: V. Övinge Adress: Väija
Socken: Verum. Berättat av: Stanna Jönsson
Uppteckningsår: 1938. Född år 1868 i Verum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Linberedning.
(10 sid.)

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5863

Landskap: Skåne
 Härad: V. Göinge
 Socken: Verum
 Uppteckningsår: 1938.

Upptecknat av: A. Kåhberg
 Adress: Eksby.
 Berättat av: Hanna Jönsson
 Född år 1868 i Verum.

4
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

Linberedning

Uppgifterna i nedanstående nypteckning gälla åren 1882 - 1908 omkr och avse endast Verums socken, Postastrog by.

Linnet såddes mitt i våren, ungefär samtidigt med kornet. Man sådde vanligen omkr. en kappa lin eller två. (Uttryken användes om vartannat)

Linnet skulle sen "lugas", när det blev 2 à 3 tum långt. När de brjadede bli "knoppar" skulle linnet "ryskas" och torkas. Man samlade då det ryskade linnet i "mejer" för att blåsa-

ACC. N:R. 5863

Landskap: Skåne
Härad: V. Göinge
Socken: Verum
Uppteckningsår: 1938.

Upptecknat av: A. Kahberg.
Adress: Eksley.
Berättat av: Hanna Jönsson.
Född år 1868 i Verum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

riva det, d. v. s. man såtte nekarna på
en "klaustrage" i kryss över varandra
som bild visar. Läreför följde
berättningen. Man hade då en långt, med
en lindespa i mitten. "Knapparna", d. v. s.
fröna samlades hop och tröskades med
kämpar eller om man hade mycket
med "plejel" sen kastades fröna med
en ^{kaste} skovel på logen och sist skakades
de i en "dräftebrö" så att man fick
fröna till nästa års utsäde fina och
fina. Linfröna var också bra att koka
linfrövättning på om man var trög
i magen.

ACC. N:R. 5863

Landskap: Skåne Upptecknat av: A. Kahrberg
 Härad: V. Göinge Adress: Eksby
 Socken: Verum Berättat av: Hanna Jönsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år 1868 i Verum.

6
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

När linet var fritt från "knop-
 parna", skulle det bredas ut tunt
 på marken för att "röas" tills det
 blev rött. Nu det var färdigt för
 "brydegroven" kändes lätt om man
 gungade det mellan fingrarna. Det
 kändes då "bröartat". Linet bands
 så åttor i (stora) "neger" och frödes till
 brydegroven. (Brydesugor var för
 sagesmannens lid, men hennes
 främlars hade, brodde hon, avvänt
 dem i sin ungdom.) Brydegroven
 utgjordes av en grav, omkrad i en back-
 slutning. Över groven la man

Skriv endast på denna sida!

Sid 3.

ACC. N:R. 5863

Landskap: Skåne Upptecknat av: A. Kahrberg
Härad: V. Gjöinge Adress: Ekeby
Socken: Verum Berättat av: Flamma Jansson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1868 i Verum

7
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"planstagar" på vilka man bredde ut innt ganska tjockt. Det var särskilt vid detta arbete sanda gummor, som skötte borkningen. De kallades "brydekäringar" och sågs emannen påpekade mycket ofta att hon aldrig varit någon "brydekäring." Det "yrket" hade tydligen inget större socialt anseende. Men det frdrade kunnighet och vaksamhet. Minsta ovarsamhet och livet kunde brinna upp. Brydekäringen passade elden med bitade emerskor, så att den inte skulle flamma

ACC. N:R. 5863

Landskap: Skåne Upptecknat av: B. Kalnberg
Härad: V. Göinge Adress: Ekeby
Socken: Verum Berättat av: Hanna Jansson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1868 i Verum

8
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

avgr.

Brudvid brydegroven såtes krabba-
stolarna. Karlarna skötte de större,
"krabbebröderna", och kvinnorna
de mindre, "fånsebröderna". Brytningen
av linet var visserligen påprestande
för armarna men i alla fall ett efter-
långt arbete. Då skämtades och skoja-
des friskt mellan de man- och
kvinnofolk, som skötte "brödnigen"

(Den stora skätkniven, "skätk-
nigen") Man skulle hålla på vid
krabbestolarna, till hören blev ren.
I vitades den ihop och stoppades i

ACC. N:R. 5863

Landskap: Skåne. Upptecknat av: A. Kalmberg
 Härad: V. Gjöinge. Adress: Ekby.
 Socken: Verum. Berättat av: Hamnd Jönsson
 Uppteckningsår: 1938. Född år 1868 i Verum

9
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

säckar. De två arbete utfördes om efter-
 hösten, då utarbetet var avslutat.

Särefter samlades byns kvinnor
 (eller så många som befrödes. I detta
 fall brukade det var 4 ä 5 stycken.
 Det var som man hade hör.) till
 "skättegille". Man samlades i en gård
 vid 7-8-tiden på morgonen och
 så höll ^{man} på hela dagen till framåt
 8-tiden varsligen. Maten skulle
 den där vara liksom lite festligare
 än annars och 10-kaffet och 4-kaffet
 fick man inburi på arbetsplatsen,
 där man drack det på långa bänkar,

ACC. N:R. 5863

Landskap: Skåne
Härad: V. Göinge
Socken: Verum
Uppteckningsår: 1938

Upptecknat av: A. Kåhrberg
Adress: Ekeby
Berättat av: Hanna Jönsson
Född år 1868 i Verum

som ständes fram. Vid "skätningen" hade man var sin "skättestol och var sitt skäteträ". Först skulle man "slau skäta?" och sist skulle man "renskäta". Det första var arbets-sammast och det sista ansvarsfullast. Sogemannen ville helst utföra "slau skätningen", när hon då slapp att ha så stort ansvar. Granskningen av linnet, när det kom från "renskätningen", var nämligen mycket in-gående. "lockarna" skulle alltså vara rena och fina samt glänsa som silke.

ACC. N:R. 5863

Landskap: Skåne Upptecknat av: A. Kåhberg
Härad: V. Grönge Adress: Ekeby
Socken: Verum Berättat av: Hanna Jönsson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1868 i Verum

11.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Järefter kom tråglandet. När linnet dragits genom trågeln kunde man skilja på två produkter, "sannar" och "blannar." "Sannarna" var det man hade kvar i handen, när linnet drags genom trågeln. "Blannarna" fastnade i trågeln eller föll ner omkring.
"Blannarna" var den finnämsta produkten, som gav det allra finaste linnet.

Man fick dessutom en tredje produkt som användes. Det var "skätfallet" Det samlades bring den som "slau-skätfade" "Skätfallet" spinnas också. Innan dess kallades det, så att "sannarna" ~~go~~ kom bort. "Skätfallet" kunde inte spinnas fint. Det

ACC. N:R. 5863

Landskap: Skåne. Upptecknat av: A. Kåhberg
Härad: V. Göinge. Adress: Eksby
Socken: Verum. Berättat av: Hanna Johansson
Uppteckningsår: 1938. Född år 1868 i Verum.

12
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

värdes därför mest till "kökshanddukar".
Det värdes entent med bomullsgarn till
värp.

"Blauerna" virades om en "oppristan-
nare" på spinnerocken, när man spann.
Så fick man "blaugarn", det bästa gar-
net man kunde åstadkomma. Till värp
använde man i sagsmannens tid
bomullsgarn. I kvinnors frättrars
tid spann blåsegarn till värp särskilt.
Det skulle vara hårde svott. "Blau-
garn" användes till de finaste linne-
sakerna, speciellt lakan.

"Tanserna" flätade man till keran.

ACC. N:R. 5863

Landskap: Skåne
Härad: J. Gröinge
Socken: Verum
Uppteckningsår: 1938.
Upptecknat av: A. Kallenberg
Adress: Ekely
Berättat av: Hanna Jönsson
Född år 1868 i Verum.

sar. Av dem tog man sen tottar och
virade kring appstannaren, när man
spann. "Tangarnet" användes speciellt
till dukar.

Sid 10.

Skriv endast på denna sida!

13
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV